

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.8.2005
KOM(2005) 359 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

**Anden overvågningsrapport om strukturomlægninger i stålsektoren i Den Tjekkiske
Republik og Polen**

{SEC(2005) 1039}

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Anden overvågningsrapport om strukturomlægninger i stålsektoren i Den Tjekkiske Republik og Polen

1. INDLEDNING

Det er fortsat en stor udfordring at få afsluttet stålindustriens strukturomlægning i de nye medlemsstater og at få disse virksomheder integreret fuldstændigt i det indre marked. Mange virksomheder i de to lande nåede ikke at blive levedygtige inden tiltrædelsen den 1. maj 2004, og de to landes regeringer har ydet finansiel støtte, for at modtagerne skulle kunne blive levedygtige på lang sigt. Derfor blev der i forhandlinger mellem EU og Tjekkiet og Polen fastsat overgangsperioder for at give mulighed for statsstøtte til bestemte virksomheder. Denne undtagelse fra bestemmelserne om statshjælp er underlagt visse forpligtelser, både for de to regeringer og for de enkelte virksomheder, som er fastlagt i de protokoller, der indgår i tiltrædelsestraktaten. *Protokol 2*¹ omhandler strukturomlægningen af den tjekkiske stålindustri, og *protokol 8*² omhandler strukturomlægningen af den polske stålindustri.

I protokollerne er der ligeledes fastlagt detaljerede bestemmelser vedrørende kontrol af og rapporter om disse forpligtelser, bl.a. at Kommissionen aflægger rapport til Rådet.

Den 7. juli 2004 godkendte Kommissionen sin første overvågningsrapport om strukturomlægninger i stålsektoren i Den Tjekkiske Republik og Polen for 2003³. I denne rapport konstaterede Kommissionen forsinkelser i strukturomlægningsprocessen, især i forbindelse med investeringer. Kommissionen anbefalede begge lande at udnytte de gunstige markedsvilkår og at fremskynde strukturomlægningsprocessen i de kommende år, således at de pågældende virksomheder kunne være levedygtige, når strukturomlægningsperioden var afsluttet.

I denne anden situationsrapport, der bygger på de nationale overvågningsrapporter fra myndighederne i medlemsstaterne og på en uafhængig evaluering samt drøftelser med de involverede, fremhæver man, at stålvirksomhederne opererer på et usædvanligt positivt marked, hvor efterspørgselen efter stål og stålpriserne har nået et niveau, man ikke har set i flere år. Dette har hjulpet virksomhederne til at forbedre deres afsætning og driftsresultater betragteligt og burde have gjort gennemførelsen af strukturomlægningsprogrammerne lettere.

Evalueringen af resultaterne viser imidlertid, at nogle virksomheder stadig har dårlige resultater og måske ikke vil være levedygtige ved udgangen af

¹ EUT L 236 af 23.9.2003, s. 934.

² EUT L 236 af 23.9.2003, s. 948.

³ KOM(2004) 443 endelig.

strukturomlægningsperioden den 31. december 2006. Da der kun er 18 måneder tilbage til denne måldato, opfordrer Kommissionen de virksomheder, der modtager støtte, og myndighederne til nøje at overveje Kommissionens henstillinger.

Kommissionen understreger, at, hvis virksomhederne ikke er blevet levedygtige ved udgangen af strukturomlægningsperioden, vil Kommissionen analysere grunden til denne situation. Hvis den manglende levedygtighed skyldes, at de forudsete strukturomlægningsforanstaltninger ikke er blevet gennemført i det nationale strukturomlægningsprogram og i den enkelte virksomheds forretningsplan som planlagt, er det muligt, at der vil blive taget skridt til at kræve den ydede støtte tilbage.

I nærværende rapport beskrives de fremskridt, der er opnået i 2004, og rapporten omfatter følgende elementer:

- en beskrivelse af udviklingen på det globale stålmarked som baggrund for den igangværende strukturomlægningsproces
- en landespecifik rapport om de vigtigste overvågningsresultater med hensyn til statsstøtte og de vigtigste benchmark for strukturomlægningen, som defineret i bilagene til protokollerne (reduktion af kapaciteten, investeringer, produktivitet, omkostninger samt levedygtighed)
- konklusioner og henstillinger vedrørende de foranstaltninger, der skal gennemføres, og den nødvendige opfølgning med hensyn til de begunstigede virksomheder, for at de kan blive levedygtige inden udløbet af strukturomlægningsperioden.

Hvert år vil der blive udarbejdet statusrapporter til Rådet. Den seneste rapport, der dækker fremskridtene i 2006, vil blive forelagt i 2007. Denne afsluttende rapport vil også omfatte en generel evaluering af de resultater, der er opnået i løbet af strukturomlægningsprocessen (2003-2006).

2. UDVIKLINGEN PÅ DET GLOBALE STÅLMARKED⁴

En række faktorer påvirker strukturomlægningsprocessen, herunder de foranstaltninger, der gennemføres af virksomheder og offentlige myndigheder, men også den generelle økonomiske udvikling og markedssituationen. Derfor er det nødvendigt med en indgående forståelse af disse elementer for at kunne vurdere, hvorledes stålvirksomhederne i Tjekkiet og Polen har klaret sig. De grundlæggende forudsætninger for udviklingen på det globale stålmarked er anført i det følgende.

Den globale markedssituation var i 2004 usædvanlig gunstig for virksomhederne. Verdensøkonomien begyndte at komme sig i anden halvdel af 2003 og viste en stærk vækst i 2004, især i Asien og Nordamerika, med en vækstrate på 5,5 % på årsbasis sammenlignet med en vækstrate på 2,8 % i 2003.

⁴ Kilder : IISI og Eurostat.

Dette havde en meget positiv virkning på efterspørgselen efter og handelen med stål efter en toårig lavkonjunktur. Den økonomiske udvikling viste en uventet stigning, fremkaldt af den kraftige vækst på det kinesiske marked, og dette gav det globale stålforbrug et løft til en ny rekord på 967 mio. ton færdigvarer i 2004, hvilket udgør en stigning på 9 % sammenlignet med 2003. Denne stigende tendens forventes at fortsætte i 2005, om end i et langt langsommere tempo med en stigning, der forventes at ligge på ca. 3,8 %.

I EU skete der en forbedring af økonomien, men i et lavere tempo, og i 2004 var der en vækst i BNP på 2,4 % sammenlignet med 0,9 % i 2003. Samtidig var der en markant stigning på 7 % i efterspørgselen efter færdige stålprodukter i 2004 sammenlignet med 1,5 % i 2003. Både de tjekkiske og polske stålvirksomheder nød godt af væksten på deres vigtigste eksportmarkeder. De øgede også deres afsætning på deres hjemmemarkeder, som oplevede en endnu stærkere vækst. Aktuelle prognoser viser imidlertid en langt mindre stigning i efterspørgslen i 2005 som følge af en forventet lavere vækst i den europæiske økonomi på ca. 2 %.

Stålpriernes voldsomme stigning i 2004 betød en stigning på globalt plan på ca. 60 % for flade og lange stålprodukter. I EU steg priserne på et lavere niveau med ca. 30 %, hvilket bl.a. skyldtes den stærke euro. I samme tidsrum blev stigningen i stålproducenternes indtægter delvist opvejet af den markante stigning i udgifterne til råmaterialer, transport og energi. I 2005 forventer man en stabilisering af priserne.

3. RESULTATERNE AF OVERVÅGNINGSPROGRAMMERNE FOR DEN TJEKKISKE REPUBLIK OG POLEN

3.1. Den Tjekkiske Republik

På trods af den generelt positive udvikling på markedet, der gav alle stålproducenter mulighed for en markant forbedring af deres finansielle resultater, er ikke alle tjekkiske stålvirksomheder i en situation, hvor de er levedygtige. Dette er hovedsagelig en følge af den forsinkede privatiseringsproces, som imidlertid forventes afsluttet i midten af 2005.

På grundlag af de foreliggende oplysninger, der stammer fra forskellige kilder, konkluderer Kommissionen, at Tjekkiet har opfyldt sine forpligtelser med hensyn til den tildelte statsstøtte, hvad angår de virksomheder, der er anført i bilag 1 til protokol 2. Som anført i Kommissionens første overvågningsrapport ligger det samlede tildelte beløb under det aftalte loft. I henhold til protokollen kan der ikke mere gives strukturomlægningsstøtte til den tjekkiske stålsektor efter den 31. december 2003.

I protokollen er det et krav, at varmvalseværk nr. 1 og 2 i Valcovny Plechu Fridek-Mystek lukkes permanent senest den 31. december 2005. I henhold til artikel 12 i protokol 2 accepterede Kommissionen imidlertid en ændring af strukturomlægningsprogrammet, således at den permanente lukning er blevet udskudt med seks måneder indtil den 30. juni 2006 (produktionen vil blive standset den 31. december 2005). Kommissionen accepterede ændringen som følge af en

tilfredsstillende begrundelse⁵. Der var ikke planlagt andre kapacitetsindskrænkninger i 2004, og de tjekkiske myndigheder bekræftede, at virksomhederne ville overholde deres forpligtelser med hensyn til de kapacitetsændringer, der var planlagt indtil udløbet af strukturomlægningsperioden.

Den uafhængige evaluering af de fremskridt, der er gjort under strukturomlægningen af den tjekkiske stålsektor, bekræftede, at der er grund til stor bekymring i forbindelse med to begunstigede virksomheder, som er anført i bilag 1 til protokol 2, med hensyn til deres investeringsprogrammer, som halter bagud i forhold til planen. Begge virksomheder har hidtil ikke kunnet sikre sig lån til investeringer, især til kvalitetsforbedringer. Som følge heraf var virksomhederne ikke i stand til fuldt ud at udnytte de meget gunstige forhold på de hjemlige og globale markeder. Andre muligheder for en forbedring af overskuddet, såsom nedsatte omkostninger og øget salg på hjemmemarkedet, kompenserede kun delvist for tabet af indtægter, og i begge tilfælde forblev driftsresultaterne under den angivne tærskel. Dette betyder, at begge virksomheder under normale markedsforhold ikke ville klare Kommissionens levedygtighedstest ved udløbet af strukturomlægningsperioden.

Ovenstående analyse forventes imidlertid at blive påvirket positivt af, at privatiseringsprocessen i den tjekkiske stålsektor forventes afsluttet inden for de kommende måneder. På baggrund af tidligere erfaringer konkluderer Kommissionen, at, når en strategisk investor fuldstændigt overtager en virksomhed, har dette markante følger for virksomhedens driftsresultater; dette skyldes en kombination af vigtige nøgelfaktorer såsom bedre styringsstruktur, hvilket medfører en sænkning af omkostningerne, produktivitetsforbedringer og en tilpasset ny markedsføring samt forbedrede muligheder for sikre sig lån til investeringer.

De kommende måneder er således afgørende for den tjekkiske stålsektors levedygtighed på sigt. For at fremme den forventede udvikling er det af afgørende betydning, at de tjekkiske myndigheder afslutter privatiseringsprocessen så hurtigt som muligt og med et godt resultat. Samtidig skal alle virksomheder fortsætte deres strukturomlægningsindsats, især for at sænke omkostningerne og for at kunne producere produkter af en højere kvalitet.

3.2. Polen

Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, overholder Polen de forpligtelser, der er fastlagt i protokollen med hensyn til virksomheder anført i bilag 1 til protokol 8 om tildelt statsstøtte, som ligger under det maksimale loft. I tidsrummet 1997-2003 tildelte Polen et samlet beløb på 2 750 mio. PLN (590 mio. EUR⁶), hvilket udgør ca. 80 % af det samlede tilladte beløb i henhold til protokollen. De begunstigede virksomheder, til hvilke der kunne gives statsstøtte i henhold til protokollen, omfatter: Polskie Huty Stali (PHS), Huta Andrzej, Huta Bankowa, Huta Batory, Huta Buczek, Huta Lucchini-Warszawa, Huta Labedy og Huta Pokój. I henhold til protokollen kunne der ikke gives yderligere statsstøtte til den polske stålsektor efter 31. december 2003. Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, er dette krav

⁵ Yderligere oplysninger fås i afgørelsen, som er offentligt tilgængelig på: http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/decisions/n600_2004/en.pdf.

⁶ Vekselkursen for PLN/EUR var 4,6595 (gennemsnit i december 2003).

blevet opfyldt hidtil. Med hensyn til driften af Huta Buczek er Polen i øjeblikket ved at afklare over nogle uafklarede uoverensstemmelser.

Ifølge de foreliggende oplysninger har man overholdt forpligtelserne i forbindelse med kapacitetsindskrænkningerne i 2004. Det fremgår af de oplysninger, Kommissionen råder over, at nedlæggelse af koldvalseværket i Huta Lucchini-Warszawa (30 000 ton) er sket som planlagt i december 2004. Huta Bankowa stoppede produktionen i værket for mellemsvære profiler (60 000 ton) i december 2004.

Europa-Kommissionen bemærker også, at de gunstige markedsvilkår har medført en markant stigning i afsætningen, forbedrede driftsresultater og et højere niveau for de fleste virksomheders overskud. Dette har haft en positiv virkning på virksomhedernes udsigter til at kunne overleve, men i nogle tilfælde synes dette ikke at være tilstrækkeligt, til at virksomhederne kan blive levedygtige ved udgangen af 2006.

I andet år af overvågningen af den polske stålindustri's strukturomlægning kan der stadig konstateres forsinkelser, nogle gange markante, især med hensyn til investeringer, som for nogle virksomheders vedkommende vil kunne påvirke deres fremtidige levedygtighed, hvis der skulle komme en markant afmatning på stålmarkedet. I andre tilfælde giver virksomhedernes finansielle situation anledning til bekymring på trods af de usædvanligt gunstige vilkår på markedet.

Kommissionen konkluderer, at virksomhedernes forbedrede driftsresultater udgør en positiv faktor, men at det hovedsagelig skyldes det usædvanligt gunstige marked, som forventes at stabilisere sig i indeværende år. Privatiseringen af den vigtigste polske stålvirksomhed, som blev afsluttet i marts 2004, bidrager til at forbedre virksomhedens resultater. Men der er fortsat brug for en yderligere indsats.

Kommissionen anbefaler derfor alle virksomhederne at intensivere deres indsats med hensyn til strukturomlægningen i de to resterende år og at udnytte den øgede omsætning og muligheden for at skaffe sig likvide midler, især i forbindelse med investeringer, mindselse af arbejdsstyrken og sænkning af omkostningerne, således at man er i stand til at klare en eventuel afmatning og blive en levedygtig virksomhed ved udgangen af 2006 som planlagt.

4. OPFØLGNING

Kommissionen kan på grundlag af resultaterne af overvågningen af strukturomlægningsprocessen i den tjekkiske og polske stålsektor i 2004 konstatere, at de fleste virksomheders resultater er blevet forbedret. Dette er hovedsagelig et resultat af markant bedre markedsf forhold, både på hjemmemarkedet og globalt. Samtidig understreger Kommissionen, at der under overvågningen i nogle tilfælde er konstateret markante forsinkelser mht. gennemførelsen af de forpligtelser og de krav til strukturomlægning, der er specificeret i de forskellige protokoller.

Det er Kommissionens opfattelse, at det er af afgørende betydning for de begunstigede virksomheder, der er omfattet af strukturomlægningsprogrammerne, at de intensiverer strukturomlægningsprocessen i 2005 og 2006, således at de kan

indhente alle de forsinkelser, der opstod sidste år i forbindelse med gennemførelsen af deres forretningsplaner. Der bør lægges større vægt på investeringer, som er nødvendige for at fremme salget af produkter med større merværdi, således at indtægterne derved øges. Indsatsen for at sænke omkostningerne og forbedre produktiviteten skal videreføres. Endvidere opfordres myndighederne til at afslutte de resterende privatiseringer.

Kommissionen vil fortsat nøje overvåge strukturomlægningsprocessen, især de områder, hvor man har konstateret forsinkelser, og dette vil ligeledes indgå i Kommissionens kommende statusrapporter.

Ligesom i den forrige statusrapport gentager Kommissionen, at ifølge bestemmelserne i protokollen er det klart fastlagt, at der ikke må ydes yderligere statsstøtte i Tjekkiet og Polen til strukturomlægningsprogrammerne i den nationale stålindustri ud over den støtte, der er fastlagt i protokollen. Enhver form for yderligere strukturomlægningsstøtte til de begunstigede virksomheder, der er medtaget i protokollen, eller til enhver anden stålvirksomhed, som ikke er omfattet af strukturomlægningsprogrammerne, ville være uforenelig med tiltrædelsestraktaten. Kommissionen har allerede indledt de nødvendige foranstaltninger i to tilfælde for at efterprøve, om der ulovligt er blevet tildelt statsstøtte, og om det er nødvendigt at kræve en sådan tilbage⁷.

⁷ Kommissionen indledte den 19. maj 2004 en formel procedure i henhold til artikel 88, stk. 2, i EF-traktaten vedrørende strukturomlægningshjælp til Huta Czesochowa, en polsk stålproducent, der ikke er anført i bilag 1 til protokol nr. 8 (sag C-20/04 ex NN 25/2004, EUT C 204 af 12.8.2004, s. 6). Endvidere indledte Kommissionen den 14. december 2004 endnu en formel procedure vedrørende strukturomlægningsstøtte til Třinecké Železářny, en tjekkisk stålproducent, der ikke er anført i bilag 1 til protokol nr. 2 (sag C-45/04, EUT C 22 af 27.1.2005).